

מסורת הש"ס

תרי מגו תלפא. שנים מן השלשה יבואו ויעירו לומר שלשה היינו: אס יש שם כ"ד. וקסא כ"ד שלשה. אלמא אין כח להפקיר ממון זה אלל זה כפחות משלשה: גילו מילפא. שידעו שחלקתי בשוה: אלמנה. הניזונה מנכסי יתומים מוכרת למוות: שלל ככ"ד. ובלבד שיראו שנים שלל תמכור בזול:

אלו מציאות פרק שני בבא מציא

לב.

עין משפט
נר מצוה

קעא א ב מ"י פ"ו
תהי' אריות ה"ל
יג ופ"ה ה"ל כן קמג
פ"ו חמ טושי"ע ח"מ פ"י
קב ספ"ק א:
קעב ג מ"י פ"ו מה"ל
לכ"ה ה"ל ה סמג
ע"פ טושי"ע ח"מ פ"י
רפא ספ"ק ג:
קעג ד מ"י פ"ו מה"ל
הלכ"ה י"ו ופ"ה יג
מהלכות רוח' הלכ"ה ג רמב
ס"ט טושי"ע ח"מ פ"י רמב
ספ"ק ג:
קעד ה מ"י פ"ו מה"ל
לכ"ה ה"ל י"ז ופ"ו יג
מהלכות חמ"ס ה"ל י"ג
סמג ש"ס ופ"ו ע"ה הלכ"ה י"ג
ח"מ פ"י רמב ספ"ק ג
וטושי"ע ח"מ פ"י רמב ספ"ק
טו:
קעה ו מ"י פ"ו מה"ל
רוח' ה"ל ה סמג
פ"ו סא טושי"ע ח"מ פ"י
רעב ספ"ק ד:
קעז ח מ"י פ"ו מה"ל ח
טושי"ע ש"ס ספ"ק ז
קעז ח מ"י פ"ו מה"ל
לכ"ה ה"ל ה סמג
פ"ו טושי"ע ח"מ פ"י
רפא ספ"ק ז:
קעח י מ"י פ"ו מה"ל
נה"י:
כ (מ"י פ"ו מה"ל חמ"ס
ה"ל א):
קעט י מ"י פ"ו מה"ל
רוח' ה"ל ז סמג
פ"ו סא טושי"ע ח"מ פ"י
רעב ספ"ק ז:

מוכר רש"י

שאם אמר לו אביו.
לכ"ה. ה"טמא. ככ"ה
הקברות להפ"י אכ"ה. או
שהיה עומדת בתוך וואר
לו אל תחזיר נכחתי וכו'.
שנאמר איש אמו ואביו
הוראו וגו'. ולפ"ן לא
דעומדה ולא דשכח אכ"ה
מלאי דשכח (שם).

רבינו חננאל

רבינו חננאל (רס"ה)
דכתב רחמנא הבי' הא
לא הבי' היה אבאנו אם
יאמר לו אל תשיב ישמע
לו אמאי והא כיבוד אב
ואם עשה הוא שנאמר
כבד את אבך והשבה
היא עשה שנאמר השב
תשיבם לאחריך ולא תעשה
שנאמר לא תוכל להתעלם
ולא אתי עשה דחה לא
תעשה ועשה. ופרקינן מ"ו
ה"מא הואיל ואיתקיש
כיבוד אב ואם לכיבוד
המקום שנאמר כבד את
ה' מהונך אימא נציית
ליה לאבוא קמ"ל דלא:
חייב לטעון ולפרוק אפי'
ק' פעמים שנאמר עוב
תעוב עמו. מ"י פ"ה
אית בה חסרון כ"ס שאם
לא פריקה תמית בהמה
תחת משא טעינה אן
בה חסרון כ"ס דליכא
השאל לטית בהמה.
ישב לו בעל בהמה ואמר
לו מצוה עליך לפרוק
אם תצוה לפרוק פרוק
טורו שנאמר עמו. היה
בעל בהמה זקן או חולה
חייב. מצוה מן התורה

אלמנה מוכרת ש"מ ככ"ד. וז"ל חס משום חינה או משום
שלל תמכור ככ"ד דמפרש כאלמנה ניזונה (וכמוהו
דף י"ז: וס"ט) ו"ל דס"ל כיון דאלמנה מוכרת א"ע"ג דחינה שלל שלל
ככ"ד משום חינה ה"ג שותף יעול אח שלו שלל ככ"ד א"ע"ג דליכא
טעם דחינה: ב"ית דין הדיוטות.
וז"ל והאמרין חס"ס (דף נ"ח. וס"ט)
אלמנה ששמה לעצמה לא עשתה ולא
כלום דלמירין לה מאן שם כך הלא
מכרה ע"פ כ"ד הדיוטות ו"ל כיון
שלוקחת לעצמה נהרי לא עכבה
שמעכת מנכסי יתומים כ"ה א"ע"פ
ש"ס כ"ד הדיוטות כיון דליכא מומחין
אלל כשמוכרת לאחרים און נראה
שמעכת משלשם שהרי לא עכבה
כלום וז"ל ומ"ס דאלמנה מוכרת
לאחרים שלל ככ"ד וצ"ד יכולה לעכב
אפי' לעצמה מדלמירין חס"ס ד"ל
מאן שם כך שמע דככ"ד יכולה
לשום וקאמר נמי חס"ס דהוא גברא
דלפקידו גביה כסחא דיתמי אול
שמה לפשפיה בת' זוזי לקוף
אייקור כ"י אחא לקמיה דכ"י ח"ל
מאן שם כך משמע דככ"ד יכול
לשום ולקמן פסק המפקיד (דף נ"ח).
מן המפקיד פירות אלל חזירו
הרקיצו כ"י עושה להם מקנה ומוכרין
ככ"ד וכשהוא מוכרין מוכרין לאחרים
ואין מוכרין לעצמו כ"ה דכ"י יבא
דקא פורטין לאחרים ואין פורטין
לעצמם דלפ"ו ככ"ד מוכרין לאחרים
ואין מוכרין לעצמם ושלל ככ"ד אין
מוכרין אפילו לאחרים וליכא למימר
הא דלמר ומוכרים לאחרים ככ"ד
היינו כרשות כ"ד אלל אי דיעי כ"ד
השואמ יכול לעכב לעצמו דלירושלמי
מסיק על ההוא מעשה דכ"י יואנן
חקוקאה דמיימי פ"ק דפסחים (דף י"ג.
וס"ט) ח"ל כך ומוכרם ככ"ד אלמא
א"ע"פ שנתן לו רשות היה נר"ך
למוכרם ככ"ד ו"ל דמוכרת שלל ככ"ד
משום חינה י"ג וצ"י כסחא דיתמי נמי
דיכול לעכב לעצמו ככ"ד מליגן למימר
דהיינו דוקא דיעבד דמשום חסד
לא מהדירין עובדא ח"י דגני יתמי
כ"ד עלמס הם מפקידין ולכן יכול
לעכב לעצמו על פיהם אלל פסקון
של אחרים אינו יכול לעכב לעצמו
על פי כ"ד: כבד את ה' מהונך.
הא דנקט קרא דכ"י קנלה ולא
נקט קרא חמו חמו ואכ"ו מירכ"ו
וכתיב את ה' אלהיך מירא משום
דניחא ליה לאתוי קרא דכ"ד:
מדכ"י

תרי מגו תלתא ואי נמי תרי סהדי דפלגת
באפי בי תלתא א"ל מנא לך הא א"ל רתנן
אם יש שם כ"ד מתנה בפניהם אין שם
כ"ד בפני מי יחנה שלו קודם א"ל מי דמי
התם דמפיק ממונא מוהאי ומותיב להאי
בעינן כ"ד אבל הכא (ה) דידיה שקלי גילוי
מילתא בעלמא הוא בתרי סגוי ליה תדע
דתנן: "אלמנה מוכרת שלא בפני ב"ד אמר
ליה אבוי ולא מי אתמר עלה אמר רב
יוסף בר מניומי אמר ר"נ אלמנה אינה
צריכה כ"ד של מומחין אבל צריכה בית
דין של הדיוטות: ברתנן" ימצאה ברפת
אין חייב בה כרה"ר חייב בה יואם היתה
בבית הקברות לא יטמא לה יאם אמר
לו אבוי היטמא או שאמר לו אל תחזיר
לא ישמע לו יפרק וטעון פרוק פרוק אפילו
ארבעה רחמשה פעמים חייב שנאמר יעוב
תעוב יהלך וישב לו ואמר הואיל ועליך
מצוה אם רצונך לפרוק פרוק פטור שנאמר
עמו יאם היה זקן או חולה חייב מצוה מן
התורה לפרוק אבל לא לטעון ר"ש אומר
אף לטעון רבי יוסי הגלילי אומר אם היה
עליו יתפלג על משאו אין זקוק לו שנאמר
תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו:
גמ' אמר רבא ירפת שאמרו יאינה מתענה
ואינה משמרת אינה מתענה מורקתני
אינו חייב בה ואינה משמרת מודאיצטרך
למיתני אינו חייב בה דאי סלקא דעתך
משמרת השתא משכח לה אבראי מעייל
לה לגואי משכח לה מגואי מכעיא אלא
שמע מינה אינה משמרת שמע מינה:
מצאה ברפת אינו חייב: א"ר יצחק יוהוא
שעומדת תוך לתחום מכלל דברשות
הרבים ואפילו בתוך התחום נמי חייב איכא
דמתני לה אסיפא ברה"ר חייב בה אמר רבי
יצחק והוא שעומדת חוץ לתחום מכלל דברפת אפילו עומדת חוץ לתחום
נמי אינו חייב בה: בבית הקברות לא יטמא לה: ית"ר מנין שאם אמר
לו אבוי היטמא או שאמר לו אל תחזיר שלא ישמע לו שנאמר יאיש
אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אני ה' (ה) כולכם חייבין בכבודי
טעמא דכתב רחמנא את שבתותי תשמרו הא לאו הכי הוה אמינא צייתא
ליה ואמאי האי עשה והאי לא תעשה ועשה ואלא אתי עשה ודחי את
לא תעשה ועשה איצטרך ס"ד אמינא הואיל והוקש כיבוד אב ואם
לכבודי של מקום שנאמר כאן כבד את אבך ואת אמך ונאמר
להלן כבד את ה' מהונך הלכך לציית ליה קמ"ל דלא לשמע ליה: מצוה מן התורה לפרוק אבל לא
לטעון: מאי אבל לא לטעון אילימא אבל לא לטעון כלל מאי שנא פריקה דכתיב עוב עמו טעינה
נמי הכתיב הקים עמו אלא מצוה מן התורה לפרוק בחנם ולא לטעון בחנם אלא בשכר ר"ש אומר
אף לטעון בחנם תנינא להא דת"ר פריקה בחנם טעינה בשכר ר"ש אומר זו וזו בחנם מאי מעמייהו
דרבנן דאי ס"ד כר"ש לכתוב רחמנא טעינה ולא בעי פריקה ואנא אמינא ומה טעינה דלית בה צער
בעלי חיים וליכא חסרון כ"ס חייב פריקה דאית בה צער בעלי חיים וחסרון כ"ס לא כל שכן אלא
למאי הלכתא כתיבה רחמנא לומר כך פריקה בחנם טעינה בשכר ורבי שמעון מאי טעמא משום
דלא מסיימי קראי ורבנן אמאי לא מסיימי קראי הכא כתיב רובץ תחת משאו התם כתיב נופלין בדרך
דרמו אינהו וטעונייהו באורחא משמע ורבי שמעון נופלין בדרך אינהו וטעונייהו עלוייהו משמע אמר רבא
מדכ"י

ברתנן" מלאה ברפת. נגמרא
מפרש מאי אצטרך: יוספ בניס
הקברות. והוא כהן: או שאמר לו
אל פטורי. והוא נמקום שהוא מומר
ליך שם: הלך וישב לו. הבעלים:
אלל לא לטעון. נגמרא מפרש:
גמ' רפא שאמרו. ששנינו במשנתנו
שקנין כשאינה מתעה את הנהמה
שמתוכה להיות נזרמת ויאלת:
ואינה משמרת. שאינה נעולה ואם
באת לאלת יולתה: מעייל לגואי.
דלמירין לעיל (דף נ"ח. וס"ט) לגינתו
ולחורכתו מנין: גירשא גרסינן והוא
שעומד ככ"ד לתחום כסופא גרסינן
הוא שעומד חוץ לתחום: אפי ה'.
א"ע"פ שאמרנו לך ירא את אבך
אני אדון לשניכם ואם אמר לך אבך
עבור על דברי הלל שנת אל שמע
לו: הוה אמינא לייפא ליה. דלמי
עשה דכיבוד דמי לא מעשה דלא
מוכל להתעלם: אכ"ה עשה ולא
תעשה היא השב טעינה לא מוכל
להמעלס: הוקש ככ"ד. כגזירה
שוה ככ"ד את אבך ככ"ד את ה' מהונך:
דלמס כ"ה חסרון כ"ס. אס לא יעטון:
פריקה א"ס כ"ה חסרון כ"ס. שהנהמה
נכרת תחת משאה: לומר לך
פריקה בחנם. אלל טעינה לא נלוטית
אלל נכשר ה' הלכך אי לא כתב פריקה
ואחלא מק"ו מעינה הוה אמינא
דיו לבא מן הדין להיות כדון מה
טעינה נשכר אף פריקה נשכר: לא
מסיימי קראי. למשמעות טעינה
הלכך אי כתיב מד הוה אמינא
לפריקה אלא: רובץ פתם משאו.
משמע תחיל לפרוק: דרמו אינשו
וטעונייהו כאורחא. אף המשא
מוטל על הקקע שר"ך לטעון:
מדכ"י

(א) תנובת ג. (ב) נ"י
היוג כפי רמ"ה כיון שאין
לו פסחים כלל ארבע
רחמיהו. (ג) וכו' נ"י רמ"ה
יש גירפא אלת לסיק
והיא גירפא הרמזים ויש
ויספר כ"ס תש"ת.
(ד) ימות ו. (ה) ופי' תוס'
קדושין ג. ד"ה ר"ג
יורה. (ו) ופי' לעיל ג.
תוס' ד"ה ה"ה א"ן.
(ז) קדושין ג. ע"ש.
(ח) לעיל ג. (ט) ודברס'
כג. (י) עין תוס' דתנובת
דף נ"ח. שמרלו ככ"ה.

תורה אור השלם

1 כי תראה תעור שגאך
רביך תחת משאו ותקלה
מעוב לו עוב תעוב
עמו. שמת כ"ה
2 איש אמו ואביו תיראו
ואת שבתותי תשמרו אני
י' אצטרך: ויקרא י"ג
3 כבד את אבך ואת
אמך למען יאריך ימיך
על הארץמה אשר י'
אלהיך נתן לך.
שמות כ"ב
4 כבד את י' מהונך
ומראשיה כל תבואתך.
משלי ג ט
5 לא תראת את חמור
לאחר א שורו בפלים
בדרך והתעלמת מהם
הקם הקים עמו.
דברים כ"ד

הנהרות הב"ח

(א) מ"י אלל הלא דרדי
סק"ל: (ב) שם אפי ה'
קאלי: טולס:

גליון הש"ס

רש"י ר"ה ל"ב: ובי'
הלכך א לא כתיב: ע"ן
זו כתיב רש"י כ"ה דף י'
מ"ג ד"ה שיעורו:

רבינו חננאל

קמ"ה תלחא. אמר ליה
רב פסא מנא לך [תאן]
אמר ליה רתנן אס יש
כ"ד מתנה בפני כ"ד אמר
ליה מי דמי התם אפיק'
ממונא ווא בעי כ"ד אבל
הא דרדי שקלי במוי פני
ליה תדע דקמ"ה אלמנה
מוכרת ש"מ ככ"ד. ואסיק'
משימה דרב תמן בהתיא
דאינה צריכה כ"ד כומחה
אלל צריכה (אפי' כ"ד
הדיוטות: ברתנן" מצאה
ברפת וכו' עד אמר לו אל
אבוי היטמא או אל
תחזיר אל ישמע לו. ח"ר
מנין שאם אמר לו אבוי
היטמא או אל תחזיר
שלא ישמע לו לטעל את
המצוה שנאמר איש אמי
ואביו תיראו ואת שבתותי
תשמרו טולס חייבים
ככבודי אפי' שהיה ח"ך
ככיבוד אב ואם אם
יאמר לך חלל שבת אל
תשעט לתן אלא ואת
שבתותי תשמרו וכן בכל
המצות ומקשינן טעמא